

EVALUAREA BIBLIOTECILOR: ABORDARE HOLISTICĂ PENTRU CUANTIFICAREA VALORII ȘI IMPACTULUI

Tatiana COȘERI, director adjunct,
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

Rezumat. *Evaluarea bibliotecilor publice din Republica Moldova este un proces motivant care recompensează eforturile depuse de biblioteci pentru a atinge standarde mai înalte de performanță. Articolul explică prevederile și mecanismul de evaluare a bibliotecilor în contextul managementului calității.*

Cuvinte-cheie: *evaluare, calitate, performanță, impact*

Procesul de evaluare a bibliotecilor din Republica Moldova nu este unul străin. Practicile de măsurare a performanțelor existau sub formă de indicatori statistici, norme de personal, în baza rapoartelor narative, prezentărilor sintetice. Dar acestea nu reflectau modelul integrator al unei biblioteci, doar rezultate care ofereau o categorie bibliotecii și evident o stimulare financiară.

De este nevoie de evaluarea bibliotecilor? Inerent pentru demonstrarea valorii și impactului bibliotecilor, pentru argumentarea bugetului și resurselor, pentru a oferi o imagine de ansamblu clară asupra funcționalității unei biblioteci atât pentru bibliotecar, cât și pentru fondator.

Problema evaluării este reexaminată astăzi odată cu tendințele emergente ale domeniului. Baza solidă de standarde (SM ISO 2789:2024. Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă; SM ISO 11620:2024. Informare și documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci”; SM ISO 16439:2018 „Informare și documentare. Metode și proceduri pentru evaluarea impactului bibliotecilor”), legislația cu actualizări și modificări (Legea cu privire la biblioteci nr. 160; Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018; Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare) permite inițierea unui cadru conceptual pentru măsurarea și evaluarea holistică a bibliotecilor. De asemenea, gândirea orientată spre impact câștigă teren odată cu schimbarea accentelor:

- (1) măsurarea nu doar a rezultatelor, ci și a dinamicii în baza unor criterii calibrate;
- (2) furnizarea nu doar a cifrelor, ci oferirea de sens a datelor.

Bibliotecile din Republica Moldova în perioada anilor 2021-2022 au trecut printr-un exercițiu de amploare de evaluare axat pe un ansamblu de criterii minime de bază și specifice care s-a finalizat cu atribuirea unui calificativ. *Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice* aprobat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării la 07 octombrie 2020 (Hotărârea Guvernului Republicii Moldova a fost publicată pe 23 octombrie 2020 în *Monitorul Oficial* nr. 272 – 277, art. 887) a fost o noutate, dar și o provocare.

Sentimentul de urgență, incertitudinea, reticența au fost cele mai populare obstacole în abordarea unei atitudini de maturitate în evaluarea bibliotecilor. E firesc ca schimbarea să fie dificilă dacă nu ar exista metodologii clare pentru a aplica noile rigori,

dacă nu ar fi fost organizate multiple activități de informare, instruire pentru bibliotecari, fondatori. Probabil nu a fost înțeleasă evaluarea ca instrument pentru demonstrarea valorii în perioada transformărilor, pentru a arăta într-un mod logic și argumentativ utilitatea bibliotecilor. Inevitabil, exodul bibliotecarilor din profesie, fluctuație activă a personalului, cât și unele norme legislative financiare au influențat realizarea procesului de evaluare a bibliotecilor.

Pe parcursul a doi ani bibliotecile din țară au fost evaluate etapizat. Procesul dat a demonstrat valoarea bibliotecilor ca o forță semnificativă în comunitățile lor asigurând reziliență și sustenabilitate. Evident implementarea prevederilor stipulate, analiza stării de fapt au oferit date despre nivelul de dezvoltare a bibliotecilor, despre calitatea serviciilor livrate, despre resursele umane și infrastructură, a identificat domeniile necesare pentru acționare rapidă. Screening-ul a avut utilitate. El a oferit: cartografierea situației actuale, îmbunătățirea cadrului normativ specific, estimarea nevoilor de formare profesională a bibliotecarilor. A fost și un mijloc sistematic de a învăța din experiență. Pe lângă aceasta - o oportunitate pentru crearea unui sistem motivant care să recompenseze eforturile depuse de bibliotecii pentru a atinge standarde mai înalte de performanță. Bibliotecarii au învățat din experiențele lor. Sperăm că următoarea evaluare va fi una cu spor și încredere.

Astfel, Regulamentul a fost modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 303 din 21 mai 2025. Completările au fost elaborate în contextul ajustării cadrului normativ, urmare a aprobării noilor modificări ale Legii nr. 160/2017 cu privire la bibliotecii, prin Legea nr. 283/2023. De asemenea, modificările au fost fundamentate în urma analizei propunerilor formulate de comisiile de evaluare de nivel național, precum și în baza sugestiilor și recomandărilor parvenite din partea bibliotecilor-centre biblioteconomice și ale specialiștilor-experti.

Până la aprobarea modificărilor din regulament, au avut loc discuții în cadrul Consiliului Biblioteconomic Național. În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Culturii www.mc.gov.md, directoriul *Transparență*, inclusiv pe platforma guvernamentală <https://particip.gov.md> a fost asigurată plasarea anunțului despre inițierea procesului de elaborare a proiectului de hotărâre privind modificările din Regulament. Proiectul de act normativ, însoțit de Nota informativă și Tabelul comparativ a fost supus consultărilor publice și avizat de către Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, Congresul Autorităților Locale din Moldova. Drept urmare, în textul Regulamentului au fost efectuate următoarele modificări:

a) pe tot parcursul textului, cuvintele „bibliotecii publice teritoriale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „bibliotecii publice”, la forma gramaticală corespunzătoare;

b) pe tot parcursul textului, cuvintele „Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Ministerul Culturii”, la forma gramaticală corespunzătoare;

c) terminologia utilizată conform standardelor actualizate: SM ISO 2789:2024. „Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă”; SM ISO 11620:2024. „Informare și documentare. Indicatori de performanță pentru bibliotecii”;

d) evaluarea anticipată: „Evaluarea anticipată a bibliotecii poate fi realizată nu mai devreme de 2 ani de la ultima evaluare”;

e) constituirea comisiilor: prin ordinul ministrului culturii, în cooperare cu fon-

datorul în subordinea căreia activează biblioteca, se constituie comisii de evaluare după cum urmează: (1) Comisia de evaluare a bibliotecilor naționale; (2) Comisia de evaluare a bibliotecilor din instituțiile de învățământ și a bibliotecilor specializate; (3) Comisia de evaluare a bibliotecilor publice;

f) componența comisiilor - reprezentanți ai: Ministerului Culturii, Ministerului Educației și Cercetării, autorităților administrației publice locale (specialiști responsabili pentru domeniul bibliotecii), autorităților publice centrale (după necesitate), personalului de specialitate din bibliotecii cu categorii de calificare superioară, instituției sau entității care a constituit biblioteca și/sau în subordinea ori în cadrul căreia aceasta activează, centrelor biblioteconomice, societății civile aleși prin concurs public de Ministerul Culturii în baza unei scrisori de intenție și Curriculum Vitae

g) conținutul dosarelor: *Cererea de solicitare a evaluării bibliotecii*, conform anexei nr. 4, după caz; *Formularul pentru evaluarea bibliotecii*, conform anexei nr. 5; Copiile documentelor ce reprezintă surse de confirmare a veridicității informațiilor prezentate, în cazul în care nu se indică linkul la sursă;

h) grila de punctaj: până la 200 (nivel satisfăcător) la 501 (nivel excelent);

i) prezentarea rezultatelor evaluării: pentru fiecare bibliotecă evaluată, comisia de evaluare prezintă Ministerului Culturii următoarele documente: *Formularul pentru evaluarea bibliotecii*, conform anexei nr. 5, *Raportul de evaluare a bibliotecii*, conform anexei nr. 6, *Hotărâre cu privire la evaluare bibliotecii*, conform anexei nr. 7 și o *Notă informativă cu privire la îmbunătățirea activității*, după caz;

j) păstrarea dosarelor: dosarele de evaluare a bibliotecilor sunt restituite acestora imediat după emiterea ordinului privind rezultatele evaluării. Fișele de evaluare a bibliotecii (Anexa 1) se păstrează la centrele biblioteconomice teritoriale sau departamentale până la următoarea evaluare;

k) sintagma „directorul bibliotecii sau conducătorul autorității publice instituției sau entității” se substituie cu „conducătorul bibliotecii sau fondatorul”.

Astfel au fost efectuate modificări la punctele: 3, 6, 12, 13, 14, 32, 33, 35, 38, 39, 49, 51 și expunerea în redacție nouă a pct. 8, 9, 42, 52 și 54. La fel, s-a intervenit cu unele ajustări de clarificare și precizare peste anexele: 2, 3, 4, 6 și 7. Pentru asigurarea obiectivității și imparțialității procesului de evaluare, precum și prevenirea influențării acestuia de interese personale, financiare sau de altă natură, care ar putea afecta corectitudinea și transparența evaluării, Regulamentul a fost completat cu anexa nr. 8, care presupune declarația privind conflictul de interese.

În cuantificare au survenit de asemenea unele schimbări:

1. Revizuirea criteriilor și indicatorilor:

- Excluderea unor criterii și indicatori: eliminarea anumitor criterii și indicatori ca urmare a evaluării anterioare. Acest lucru sugerează că criteriile și indicatorii excluși au fost considerați relevanți și măsurabili în mod adecvat la prima evaluare;

- Completarea cu noi criterii și indicatori: introducerea de noi criterii și indicatori bazați pe standardul SM ISO 2789:2024 „Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă”. Aceasta indică o aliniere la standardele internaționale de ultimă generație și încurajarea aplicării bunelor practici din domeniu;

- Actualizarea și diversificarea indicatorilor de produs: modificarea și extinderea gamei de indicatori care măsoară produsele (cercetare, activitate, articol, comunicare, ofertă educațională, infografic etc.). Acest lucru ghidează bibliotecarii în livrarea de

produse, orientându-i spre cerințe minime necesare pentru o bibliotecă;

- Actualizarea și diversificarea indicatorilor de performanță: modificarea și extinderea gamei de indicatori care măsoară performanța. Acest lucru indică o aliniere la cerințe minime (standarde) necesare pentru o bibliotecă.

2. Revizuirea punctajului de evaluare:

- Mărirea punctajului: creșterea valorii punctajului care poate fi obținut în cadrul evaluării. Acest lucru indică o apreciere a activității bibliotecii;

- Indicarea punctajului sub formă variabilă și fixă: mărirea punctajul fix și a celui variabil. Acest lucru oferă mai multă flexibilitate și reflectă mai bine complexitatea performanței.

Modificările date asigură o evaluare a bibliotecii mai calitativă, prin:

1. Îmbunătățirea calității datelor: asigurarea că datele colectate sunt mai relevante și conforme cu cele mai bune practici;

2. Concentrarea pe rezultate: punerea unui accent mai mare pe ceea ce se produce efectiv (indicatori de produs diversificați);

3. Flexibilizarea și intensificarea evaluării: mărirea și variabilitatea punctajului reflectă o evaluare mai riguroasă/detaliată, care în mod mai nuanțat apreciază performanța.

Prin aceste modificări se creează un sistem motivant prin care se apreciază eforturile depuse de biblioteci, atingând standardele mai înalte de performanță.

Cum are loc evaluarea bibliotecilor? *Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice* constituie un temelie juridic în reglementarea criteriilor minime, domeniilor și indicatorilor aplicați în evaluarea bibliotecilor publice. Scopul regulamentului este de a stabili un cadru normativ unitar pentru realizarea procedurii de evaluare a bibliotecilor publice, identificarea ansamblului de cerințe minime obligatorii pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor, precum și de a orienta, îmbunătăți activitatea acestora, cât și de a stimula motivația personalului de a spori performanțele bibliotecii. Regulamentul reflectă conceptul complex de evaluare a bibliotecilor publice în contextul managementului calității

Procesul de evaluare a bibliotecilor este centrat pe următoarele principii:

- 1) *responsabilitate* – manifestarea unui comportament profesional adecvat în realizarea activității de evaluare a bibliotecii și asumarea răspunderii pentru aprecierile efectuate în cadrul procesului de evaluare;

- 2) *imparțialitate și independență* – manifestarea unei atitudini obiective, nediscriminatorii față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor în cadrul procesului de evaluare a bibliotecii;

- 3) *integritate* – la evaluarea bibliotecilor, membrii comisiei de evaluare manifestă onestitate, acestora fiindu-le interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu, sau să abuzeze în vreun fel de calitatea de membru, în schimbul evaluărilor pe care le-au făcut sau pe care urmează să le facă;

- 4) *obiectivitate* – evaluarea bibliotecii pornind de la aprecierea în mod just a situației bibliotecii, așa cum este ea, fără a admite denaturarea faptelor, cu expunerea deficiențelor și neregulilor constatate, în vederea corectării lor ulterioare și ameliorării funcționării bibliotecii.

Evaluarea se realizează prin aplicarea a două tipuri de criterii:

- (1) **criterii minime obligatorii:** cota de atragere a membrilor comunității la bibliotecă; colecții și resurse informaționale variate, corespunzătoare profilului comunită-

ții; impactul serviciilor, care sunt dezvoltate conform necesităților membrilor comunității; eficiența utilizării bugetului și dezvoltarea parteneriatelor (criteriile sunt stipulate în *Legea cu privire la biblioteci nr. 160*);

(2) criterii specifice pentru șase domenii de evaluare:

A - contextul organizațional: cadrul strategic și directiv, de reglementare, normativ și tehnologic; proiecte/ inovații/concursuri; parteneriate cu acord; voluntariat; instrumente de comunicare; evidență și raportare; participarea bibliotecii la proiecte de viziune comunitară, guvernamentală;

B - resurse informaționale: acces liber la colecții; catalogul bibliotecii; dezvoltarea colecțiilor; gestionarea colecțiilor;

C - utilizatori și servicii: varietatea/diversitatea serviciilor; rata de atragere a utilizatorilor la servicii; promovarea serviciilor;

D - cercetare: cercetare; evenimente științifice; publicații (tipărit și/sau electronic); comunicări profesionale;

E - formare profesională continuă: cercetarea necesităților de formare profesională continuă a bibliotecarilor; oferta educațională; instruire bibliotecarilor;

F - facilități, dotări, buget și finanțare: localul bibliotecii; echipament; acces, securitate; eficiența utilizării bugetului; extinderea bugetului (surse extrabugetare) prin proiecte, echipament, tehnologii, mobilier, voluntariat, activități de advocacy etc.

Domeniile sunt structurate în patru itemi: criterii, indicatori, punctaj, comentarii. Fiecare își are rolul său: *Ce evaluăm? Ce indicatori evaluăm? Ce grilă utilizăm pentru evaluare? Ce dovezi utilizăm pentru evaluare?*

Criteriul reprezintă standardul minim de calitate pe care trebuie să-l aibă biblioteca. La rândul său el oferă și un model de organizare, funcționare al bibliotecii.

Fiecare criteriu este caracterizat și apreciat printr-un set de indicatori. Valoarea cea mai mică a indicatorilor denotă minimul necesar obligatoriu, cea medie – caracterizează biblioteca dezvoltată, iar cea mai mare – indică că biblioteca este avansată.

Indicatorii sunt cuantificați și prezentați prin 3 modalități:

(1) *produs/serviciu* (tutorial, baze de date, catalog electronic);

(2) *valori de referință* (5 comunicări, 10 evenimente științifice, 5 articole);

(3) *indicatori de performanță* (10 servicii per an, 12 ore de instruire per bibliotecar per an, cel puțin 0,7 împrumuturi per unitate din colecție per an).

La stabilirea indicatorilor s-a luat în considerare următoarea conjunctură:

1) validarea – măsura în care indicatorii reflectă rezultatele relevante pentru atingerea obiectivelor;

2) fiabilitatea – măsura în care indicatorii prezintă rezultate repetitive;

3) accesibilitatea – aplicarea facilă a indicatorilor în evaluarea bibliotecii.

Cadrul comun de referință evidențiază cerințele minime obligatorii pentru bibliotecă, care sunt accentuate prin cea mai mică cifră. Indicatorii numerici mari caracterizează instituțiile cu impact avansat, cu produse și servicii relevante exigențelor. La stabilirea grilei de punctaj, s-a luat în considerație specificul bibliotecilor din Republica Moldova: de la cea sătească la cea științifică.

Grila de punctaj acționează ca un stimulent, transformând cerințele minime obligatorii într-un traseu clar spre excelența și relevanța instituțională. Sistemul de punctaj structurat asigură o apreciere echitabilă și un demers motivant pentru dezvoltare. Astfel, cerințele minime cuantificate cu cifre mici reprezintă scorul de bază care indică nivelul

minim pe care orice bibliotecă trebuie să-l atingă. Indicatorii numerici mari oferă date despre bibliotecile cu impact avansat care depășesc standardele minime. Cuantificarea este una combinată cu elemente fixe și variabile, ceea ce conferă evaluării obiectivitate. Punctajul fix (cel mai mic – 3, cel mai mare – 45) se aplică pentru produse și asigură un fundament de evaluare pentru realizările standard. Cel variabil (cel mai mic – 5-10, cel mai mare – 40-50) permite aprecierea flexibilă a calității produselor/serviciilor, a eforturilor, a impactului. O noutate în ediția actuală a regulamentului este atribuirea punctajului pentru produs/servicii în corelație cu cantitatea de muncă intelectuală (cel mai mic – 10, cel mai mare – 50) – pentru fiecare curriculum 40 puncte, pentru fiecare infografic câte 10 puncte, pentru fiecare monografie câte 50 puncte. Aceasta transformă evaluarea într-un mecanism de motivare orientat spre conținut.

Sistemul de punctaj menține un echilibru între elementele de bază și cele de excelență. Combinația rațională apreciază bibliotecile atât pentru îndeplinirea cerințelor minime (scorul de bază), cât și pentru depășirea lor (scorul mare). Inerent stimulează bibliotecarii să creeze produse relevante și cuantificabile, transformând performanța instituțională în rezultate vizibile.

Traseul tehnologic al procesului de evaluare cuprinde 5 etape:

1. *Planificarea procedurii de evaluare a bibliotecii publice*: Ministerul Culturii întocmește și aprobă, până la 1 noiembrie a anului în curs, planul pentru anul următor care este publicat pe pagina oficială a ministerului. Procedura de evaluare este inițiată de către comisia de evaluare conform planului, iar în cazul evaluării anticipate – inițiată la solicitarea conducerii bibliotecii publice sau fondatorului prin depunerea unei cereri.

Evaluarea bibliotecilor se realizează de către Ministerul Culturii în cooperare cu Ministerul Educației și Cercetării, cu fondatorul în subordinea căreia activează biblioteca. Prin ordinul ministrului culturii, în cooperare cu fondatorul în subordinea căreia activează biblioteca, se constituie comisii de evaluare.

2. *Inițierea procedurii de evaluare*: comisia de evaluare aduce la cunoștința conducerii bibliotecii decizia privind inițierea evaluării bibliotecii și solicită informațiile în limitele criteriilor și indicatorilor aprobați. Biblioteca prezintă comisiei de evaluare:

- (1) Cererea, după caz;
- (2) Formularul pentru evaluarea bibliotecii (anexa nr. 5) cu acordarea punctajului pentru indicatorii realizați în conformitate cu anexa nr. 1;
- (3) Copiile documentelor ce reprezintă surse de confirmare a veridicității informației (copii sau linkul la sursă).

3. *Evaluarea bibliotecii. Procesul de evaluare propriu-zis*: comisia de evaluare verifică informațiile prezentate de către biblioteca publică în *Formularul pentru evaluarea bibliotecii publice* (anexa nr. 5) prin diferite modalități: studiază, analizează veridicitatea datelor; vizitează biblioteca evaluată; realizează interviuri, verifică prin simulări procesele de muncă. Fiecare membru al comisiei evaluează în mod individual biblioteca, completând *Fișa de evaluare a bibliotecii publice* (anexa nr. 1), atribuind puncte pentru fiecare indicator.

4. *Adoptarea deciziei cu privire la evaluare*: punctajul total acumulat este calculat prin sumarea punctelor acordate de fiecare membru, împărțind la numărul de membri care au participat la evaluarea bibliotecii. În funcție de punctajul total acumulat, indiferent de categoria deținută sau de cea solicitată, bibliotecii publice i se atribuie una dintre următoarele categorii: superioară, I, II, III, IV.

Grila de punctaj pentru atribuirea categoriilor este următoarea:

- (a) peste 501 de puncte - calificativul excelent - categoria superioară;
- (b) de la 401 la 500 de puncte - calificativul foarte bine - categoria I-a;
- (c) de la 301 la 400 de puncte - calificativul bine – categoria a II-a;
- (d) de la 201 la 300 de puncte - calificativul satisfăcător rezonat – categoria a III-a;
- (e) până la 200 de puncte - calificativul satisfăcător - categoria a IV-a.

Informațiile studiate, fișele de evaluare a membrilor comisiilor sunt repere pentru întocmirea *Raportului de evaluare*, conform anexei nr. 6. Raportul reflectă date despre: gradul de conformitate a bibliotecii cu criteriile specifice de calitate, rezultatele evaluării (punctajul acordat de fiecare membru, punctajul total acumulat, constatări în baza datelor colectate) și recomandări pentru îmbunătățirea activității bibliotecii, decizia comisiei cu privire la rezultatele evaluării. Raportul este aprobat și semnat de membrii comisiei de evaluare.

În baza punctajului acumulat de biblioteca, conform raportului de evaluare aprobat, comisia de evaluare ia una dintre următoarele decizii cu privire la rezultatele evaluării bibliotecii publice:

- (a) acordarea unei noi categorii, cu indicarea acesteia;
- (b) menținerea categoriei existente.

Deciziile aprobate sunt menționate în *Hotărârea cu privire la evaluarea bibliotecii*, conform anexei nr. 7.

Pentru fiecare bibliotecă evaluată, comisia de evaluare prezintă Ministerului Culturii următoarele documente:

- (1) Formularul pentru evaluarea bibliotecii, conform anexei nr. 5;
- (2) Raportul pentru evaluarea bibliotecii, conform anexei nr. 6;
- (3) Hotărâre cu privire la evaluarea bibliotecii, conform anexei nr. 7;
- (4) Notă informativă cu privire la îmbunătățirea activității, după caz.

5. *Acordarea categoriei de evaluare bibliotecii*: în termen de până la 10 zile lucrătoare de la data recepționării raportului de evaluare și hotărârii, Ministerul Culturii emite în două exemplare ordinul cu privire la evaluarea bibliotecii publice, în care se menționează atribuirea categoriei de evaluare.

Ca proces, evaluarea bibliotecilor este axată pe calitate și performanță, promovând modelul unei biblioteci publice prin standarde de calitate, formulate ca un ansamblu de criterii minime și specific, oferind mecanisme de monitorizare și determinare a măsurii în care o bibliotecă corespunde acestor standarde de referință. Procesul este unul obligatoriu pentru toate bibliotecile și are loc o dată la 5 ani. Bibliotecile care au reușite semnificative, în baza cererii depuse de conducătorul bibliotecii, avizată de fondator, pot depune portofoliul înainte de expirarea termenului de 5 ani, dar nu mai devreme de la expirarea a 2 ani de la ultima evaluare. La prezentarea dovezilor se iau în calcul informațiile și datele privind organizarea și activitatea bibliotecii pentru ultimii 5 ani de activitate sau de la ultima evaluare. În cazul în care, din motive obiective, biblioteca nu a fost supusă evaluării în termenul stabilit, o dată la 5 ani, în *Registrul bibliotecilor din sistemul național* (electronic) se face mențiunea „neevaluată” și se asigură evaluarea acesteia în termen de până la un an.

Procesul de evaluare a bibliotecilor publice reprezintă un mecanism obligatoriu și ciclic, desfășurat la un interval de cinci ani, cu scopul fundamental de a asigura și

stimula calitatea și performanța activității bibliotecare. Cadrul de referință al procesului de evaluare este esențial pentru sistemul național de biblioteci, deoarece transformă viziunea de dezvoltare în obiective măsurabile și obligatorii.

- Promovarea unui model: procesul este conceput pentru a promova un model de bibliotecă publică modernă și eficientă;

- Promovarea unor standarde de calitate: evaluarea se realizează prin raportare la un set de standarde de calitate, care sunt formulate ca un ansamblu de criterii minime și specifice. Aceste criterii servesc drept referință pentru stabilirea nivelului optim de funcționare;

- Oferirea unui mecanism de monitorizare și conformitate: evaluarea se realizează printr-un mecanism clar de determinare a măsurii în care o bibliotecă corespunde standardelor de referință stabilite.

Astfel, cadrul de referință este orientat spre stimularea performanței prin:

1. Viziune: definește aspirația domeniului, stabilind modelul de bibliotecă modernă;

2. Măsurare: oferă instrumentul concret de măsurare pentru a evalua obiectiv realitatea față de viziune;

3. Acțiune: stabilește procedura de conformitate.

Acest proces obligatoriu este esențial pentru îmbunătățirea continuă a serviciilor, oferind totodată un cadru de transparență și motivație pentru bibliotecari de a-și dezvolta competențele și de a inova, iar pentru fondator – repere clare pentru contribuții și susținere. Filosofia evaluării subliniază trecerea de la o inspecție pur administrativă la un instrument de dezvoltare strategică și personală. Procesul nu mai este doar un control formal, ci o oportunitate activă de a iniția schimbarea în baza lecțiilor învățate din experiențele anterioare.

Bibliotecile au un instrument benefic pentru a cunoaște standardele minime de organizare și funcționare, cerințele și responsabilitățile culturale, sociale în comunitate, oportunitățile spre ascensiune. De asemenea un suport esențial pentru argumentarea necesităților, extinderii bugetului, îmbunătățirii infrastructurii, alocării resurselor relevante și nu în ultimul rând pentru estimarea necesităților de formare profesională. Bibliotecarilor le revine doar să fie mai exigenți față de eforturile depuse, adunând și valorificând succesele.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. COȘERI, Tatiana. Ghid practic pentru aplicarea „Regulamentului privind evaluarea bibliotecilor publice. Chișinău, 2021. 86 p. ISBN 978-9975-49-478-6. Disponibil: http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/ghid_regulament_de_evaluare_final_11.02.2021.pdf [accesat 2025-10-22].
2. Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice: [aprob. prin ordinul nr. 747 din 07 octombrie 2020 al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării; modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 303 din 21 mai 2025]. Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2025, nr. 253-256, art. 306. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148599&lang=ro# [accesat 2025-10-22].